

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročila, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Ne zaprte reklamacije so poštuine proste.

Katoliški shod v beli Ljubljani.

Takega sijaja, tako velikanske prireditve, kakor je bil letošnji katoliški shod v Ljubljani, še naš slovenski jug ni videl. Vedeli smo, da bo cela prireditve sijajna in da bo 4. katoliški shod prekosil v vsakem oziru dosedanje, a ta ogromna udeležba, sijajne prireditve, vzoren red povsod, bratoljubje med Slovenci, Hrvati, Čehi in Poljaki, vse to je uplivalo na vsakega udeleženca naravnost očarujoče. In slavnostni spreved po zastavami okrašenih ulicah naše bele Ljubljane! Pero urednikovo je nezmožno, da ves ta sijaj, vse te krasne slike, vse, kar se je izvanrednega nudilo našim očem, vsaj površno opiše. Narodne noše združenih Slovencev, Hrvatov, Čehov in Poljakov! Oh, kako je bilo to očarujoče! In nad 2000 Orlov! Res, če si hotel videti moč in sliko celotne naše krščanske organizacije, ogledati si si moral slavnostni spreved, ki je mogočno valovil po ljubljanskih ulicah.

Slavnostni trenotek je bil, ko se je slovensko-hrvaški narod na Kongresnem trgu posvetil Brezmadežni! Nepozabno! Vsi ti tisoči so se imenom svojega naroda glasno posvetili Mariji, Kraljici Slovencev!

In če si potem z odra na slavnostnem zborovališču pogledal na ogromne tisoče, ki so se gnetli sem in tje in si poslušal govore in navdušeno vsklikanje tisočere in tisočere slovanske množice, vskipel ti je iz srca vsklik: Bodočnost je res naša! Vi liberalci in vi Nemci in nemškutarji, zastoj je vaš trud in vaša zloba!

Naši Orli! Kdo bi si bil mislil, da bo njih število toliko? Nad 2000 uniformiranih telovadcev je nastopilo. Občudovali smo dovršenost telovadbe in nastopa. Liberalni Sokoli, skrijte se!

Zborovanja, predavanja! Najboljši govorniki so nastopili, ki so razvijali nove misli, nove načrte za delo v preporod našega naroda.

Že sama udeležba — bilo nas je mnogo nad 20 tisoč — je močno uplivala na vsakega posameznika. Ni ga menda bilo slovenskega sela, ki ne bi bilo zastopano. Okrog 20 posebnih vlakov se je pripeljalo v soboto in nedeljo v Ljubljano. Tudi vsi navadni vlaki so bili napolnjeni. Sprejemi gostov so bili zelo pristrčni. Posebno prijazno pa so bili sprejeti Hrvati, Čehi in Poljaki. Nič nas ni več ločilo. Slavili smo pravo slovansko vzajemnost!

Zunanji sijaj katoliškega shoda, urejeni tisoči mož in mladeničev, žena in deklet — tisti tisoči, za katerimi stojijo 10- in 10tisoči drugih, ki niso mogli priti v slovensko prestolnico, da bi dali slovesno duška najiskrenejši želji srca: Veri in narodnosti — vsi ti tisoči so bili kakor pravljica, kakor četa — kralja Matjaža, ki se je probudil, potrkal z mečem in zaklical: Kvišku deca! Kakor pravljica se je zdelo to veselje, a vendar je bila živa resnica, polna krvi in ognja, žetev setve, tako bogata žetev naših organizacij. Boj za krščanske misli, delo za omiko naroda, kakor jeklen obroč, močna veriga naše organizacije, ki se je kovala od uda do uda — vse to je praznovalo veliki dan življenja.

Kakor žarki ranega solnca, ki planejo kakor žili konjiči preko ravnine, ovenčani z zlato grivo, tako so se razlile množice zopet po naši domovini iz žarišča, iz katoliškega shoda, da ti potoki naroda, te reke ljudstva, gredo z bakljo navdušenja do zadnje hribovske kočice in na goreči ogenj nasujejo novega petiva v še večji kres.

Slovenski katoliški narod, sedaj pa zopet na delo, do popolne zmage!

Dijaško zborovanje.

V soboto, dne 23. avgusta, so zborovali naši katoliško-narodni dijaki. Udeležba je bila zelo velika. Tudi naši štajerski dijaki so bili močno zastopani, kar kaže, da tudi naša mladina vedno močneje vstopa v katoliške organizacije.

Shodu je prisostvovalo več državnih in deželnih poslancev, škofov, duhovnikov, profesorjev in hrvaških, poljskih ter čeških gostov, ki so bili vsi burno pozdravljeni. Shodu je predsedoval predsednik Sl. Dijaške Zveze, Basaj, za podpredsednika pa je bil izvoljen naš štajerski rojak Bratina. Najprvo so se vršili pozdravni govori. Nato pa so se začela predavanja. Prvi je predaval bogoslovec Rupnik o predmetu: „Dijak-katolik“. Predavatelj je javno povedal, kako je dandanes potrebno, da pokaže dijak dejanski svoje katoliško prepričanje. Pravnik Žvokelj je nato predaval o „Delu za ljudsko izobrazbo“, bogoslovec Zavodlal pa o „Nujnosti narodno-obrambnega dela“. Oba sta podala mnogo uvaževanja vrednih novih misli glede na našo izobrazbeno in obrambno delo. — Zvečer se je vršil v dvorani „Uniona“ slavnostni komerz (slavnostna veselica). Udeležilo se je iste ogromno število ljudstva: škofje, poslanci, duhovniki, Čehi, Hrvati, Poljaki in več odličnih plemičev. Tukaj je katoliško Slovanstvo, to je bratje Hrvati, Čehi, Poljaki in Slovenci, zopet sklepalo pobratimstvo. Ta komerz je pokazal, da je slovanska vzajemnost, prava vzajemnost, mogoča le na podlagi katoliškega prepričanja.

Slavnosten obhod.

Obhod po ljubljanskih ulicah se sme po svoji celoti kakor tudi lepem redu in vseh podrobnostih ter slikovitostih gotovo prištevati med največjačnejše prireditve katoliškega shoda in sploh najlepše, ki so se že kdaj vršile na Slovenskem. Naravnost čaroben, presenetljiv je bil pogled na predstavitelje lepote slovenskega, hrvaškega, češkega in poljskega naroda. Nemogoče je popisati vse podrobnosti tako veličastno, kot so se vršile. Tu je bilo treba biti zraven in uživati, uživati z očmi in srcem. Ker so bile došle množice tako ogromne in naravnost nepričakovane, se je ureditev spreveda nekoliko zakasnila, vendar pa se je kmalu po 9. uri spreved že začel razvijati. Bil je res nepopisno lep in marsikomu so se od ganutja zaiskrile solze v očeh. Ljubljana še ni videla kaj takega in ji drugi kaj takega tudi ne more več nuditi kot samo naše organizacije. Liberalci kaj takega ne zmorejo, če živijo tudi 1000 let! Videli sem že mnogo slavnosti, bil navzoč na mnogih prireditvah, a kaj takega še nisem videl. Ta slavnostni spreved ni bil samo za oči, ampak vžgal je tudi srce. Vse je delo naših organizacij! Bilo je človeku res svečano pri srečanju ob tistih neštevilnih pestrih slikah in srce je zaigralo v nepoznani sreči. To smo mi katoliški Slovenci in taki smo. Človek bi zavriskal radosti.

Spreved so otvorili slavonski, Ziljani v krasnih narodnih nošah na iskrih konjih. Njim je sledila vrsta trobentačev. Nato: poslanci, župani in svetovalci, sta fanfaristov. Nato: poslanci, župani in svetovalci. Nepregledna vrsta odličnih mož-veljakov. Stotina za stotino se siplje mimo. To je moč, veljava, posebnostna ljudska volja. Sledili so Slovenci iz Nemčije s šestimi krasnimi zastavami v zelo okusnih rudarskih uniformah. Salezijanska godba iz Rakovnika koraka za njimi. Za godbo zastopstvo Poljakov v razkošnih narodnih nošah in ima seboj več krasnih zastav. Občinstvo, ki se je zbralo po vseh ulicah, kjer se je pomikal spreved, jih je navdušeno pozdravljalo, iz oken pa so deževale na-nje cvetke. Za Poljake je korakalo par sto Čehov z večimi lepimi zastavami in deloma v narodnih nošah. Ravno tako kot pri Poljaki: navdušeno vsklikanje in obsipanje s cvetkami. Sledili so jim pa Hrvati. Teh je bilo ogromno veliko, čez tisoč iz vseh hrvaških zemelj. Na čelu so nosili večje število ponosnih zastav. Med njimi je bilo tudi mnogo slikovitih narodnih noš, zlasti ženskih. Številno je bila zastopana zlasti duhovščina z bogoslovci; mnogo

kmečkoga ljudstva in visokošolcev je bilo, ravno tako kot pri Čehih. Pozdravljanje s cvetjem in klici, kakor prej. Hrvati so mi so bili tudi zelo navdušeni in so peli krasne narodne pesmi. Po ljubljanskih ulicah so šumno donele hrvatske in slovenske narodne pesmi: „Lepa naša domovina“, „Hej Slovani“ itd. Za Hrvati so stopali naši malčki: dečki in deklice; prvi kot orlovski naraščaj, druge v slikoviti narodni noši. Za njimi so prišli koroški Slovenci s svojima voditeljema dr. Brejcem in Grafenauerjem. Bilo jih je čez 1000. Doneli so jim klici: „Živio Korošci!“ Med sabo so imeli mnogo narodnih noš. Nosili so tudi v rokah male trobojnice, vsled česar je bila njihova skupina, ki je bila zelo navdušena, jako prikupna. Nato so korakali dijaki, bogoslovci, akademiki in starešine. Na celem potu živahno pozdravljeni so nato sledili češki Orli in Orlice, vseh skupaj čez 200.

Za češkimi Orli so korakali slovenski. Bila jih je nepregledna vrsta. Kakor rudeče morje so se skoro pol ure zlivali mimo nas. Občinstvo je bilo seveda zelo navdušeno, ko je videlo toliko — nad dva tisoč — krepkih slovenskih fantov, ki so enakomernega, odločnega koraka stopali mimo. Skupina je bila po odsekih razvrščena v čete in trume ter je bilo med njo več godb in mnogo vrst trobentačev, tako da je bil vtis zelo prijeten.

Orlom je sledila najlepša skupina: slovenske narodne noše. Občinstvo je bilo zadivljeno in kar nehoti so se človeku vkradli vskliki: Ah, kako je to lepo, kako je to divno. In bilo je tudi res. Toliko pestrosti, toliko slikovitosti, toliko razkošne, a okusno umerjene lepote še niso videli. Nič ne pretiravamo, če trdimo, da se naše narodne noše dajo kosati z nošami vsakega drugega naroda. Postavite ogromno množico naših mladenk in žena, pomešanih v primernih razdaljah z moškimi narodnimi nošami, kot je to bilo v sprevedu, kamorkoli, brez dvoma odnesejo zmago povsod. Slišali smo že veliko o lepoti kranjskih narodnih noš, toda da so tako lepe, nismo mislili. In človek ne ve, kateri bi dal prednost. Vrstile so se gorenjske, dolenske, notranjske, vipavske, — tržaške, belokranjske, z avbami in pečami, a vse so lične, da jih mora človek občudovati. Želeti bi le bilo, da bi se še bolj udomačile in se moramo začeti tudi mi štajerci bolj zanimati za narodno nošo.

Narodnim nošam je sledila nepregledna vrsta mladenk-članice „Bogomile“. Zelo slikovit je bil tudi pevski zbor „Ljubljane“, pri katerem je bilo mnogo pevk v ljubkih narodnih nošah. S častnim številom se je postavila v vsporedu učiteljska Slomškova Zveza, ravno tako skupina „urađniki zavodov“. V zadnji skupini so sledili člani raznih naših nepolitičnih društev in družb: S. K. S. Z., J. S. Z., Marijine družbe, trboveljski rudarji v lepi opravi, požarniki in drugi. Udeležencev v tej skupini je bilo na tisoče. Nepristano so se valile nove množice mimo nas. Čarajoče so uplivalo zastave, ki so jih nosili na čelu S. K. S. Z. Bilo jih je cel gozd in je bil pogled na nje nad vse lep. Če prav je bilo samo v tej skupini okrog 150 zastav, vendar to niso bile vse, kajti mnogo so jih nosili v sprevedu, zlasti orlovške. Razun vsega, kar smo že omenili, je bilo v sprevedu razvrščenih mnogo godb: novomeška, viška, dve salezijanski, več orlovskih itd. ter so vse neumorno svirale. Red je bil izboren.

Naj bo konec: Spreved je bil nad vse sijajen. Se liberalci so ga odkritosrečno občudovali in če tudi je bilo izdano povelje, da morajo liberalci katoliški shod prezirati, vendar so bili liberalci tako zadivljeni, da so iz mnogih liberalnih hiš doneli pozdravni klici in deževale cvetke. Ulice, po katerih se je pomikal spreved, do Kongresnega trga, kakor tudi one od Kongresnega trga v domobranksko vojašnico, so bile bogato okrašene z zastavami. Samo mestne in nekatere zagrizene liberalne hiše so blestele brez okraska. Za liberalce pa pomenja njihov poziv k preziranju poraz, ker je Ljubljana pokazala, da po svoji veliki večini liberalcev ne uboga.

Posvetitev Brezmadežni Devici Mariji.

Sprevod 15.000 do 20.000 oseb se je pomikal na Kongresni trg, kjer je bil pred uršulinsko cerkvijo postavljen altar. Ko se je sprevoz sešel na trg — trajal je pa sprevoz 1 uro — je bral zagrebški nadškof dr. Bauer sv. mašo. Nato se je vršila posvetitev Brezmadežni. Škof dr. Jeglič je počasi z zborom duhovščine in spremljevanjem neštivilne množice čital sledečo molitev:

Brezmadežna Devica, Mati Božja Marija, vsi zbrani posvetimo sebe in svoj rod Tebi, ki pri Bogu vse premoreš. Srčno in zaupno Te prosimo, vzemi nas milostno v svoje varstvo in ne dopusti, da bi nas in naš rod premagali sovražniki Tvoji in Tvojega Božjega Sina.

Brezmadežna Devica, ki si tako trdno verovala besedam angelja Gabriela in si kot Devica rodila Luč, ki razsvetljuje ves svet, pomagaj nam, da ohranimo vero v Boga Očeta, Stvarnika nebes in zemlje, vero v Boga Sina, našega edinega Odrješnika in Učenika, v Boga svetega Duha, ki je poslan cerkvi, da jo ohrani v resnici in obrani vsake zmote...

Brezmadežna Devica, Mati Jezusa, začetnika in nevidnega poglavarja svete nezmotljive in edino zveličavne katoliške cerkve, pomagaj nam, da ostanemo zvesti katoličani, da ne priznamo drugega učitelja in voditelja na potu v večnost, kakor to sveto cerkev, ki nam govori po nasledniku sv. Petra, po rimskem papežu in po naslednikih apostolov, po škofih, združenih s papežem.

Brezmadežna Devica, ki si strla glavo peklenjski kači, pomagaj nam, da uideemo njenemu zalezovanju in premagujemo silne strasti naših src, da premagujemo poželenje oči, poželenje mesa in pa napuh življenja; pomagaj nam, da ostanemo ne le verni, ampak tudi ponižni, nedolžni, čisti, zmerni, trezni in krotki v besedi in dejanju, polni srčne ljubezni do Boga in do bližnjega.

Brezmadežna Devica, ki si kljub najhujšim bridkostim ostala zvesta Bogu in se sedaj v nebeški slavi vekomaj veseliš, pomagaj, da tudi mi ostanemo v veri in v življenju po veri stanoviti do konca in po smrti pridemo iz te solzne doline v pravo domovino, kjer ne bo ne solza, ne bolečina, ne nevarnosti, ampak popolno veselje, ki ga je Bog pripravil njim, ki ga ljubijo. Amen.

Bil je to najslovesnejši trenutek celega katoliškega shoda. Kdor ga je doživel, ga ne pozabi nikoli več.

Udanostna izjava sv. Očetu.

Nato prebere predsednik pripravljalnega odbora, dr. Gruđen, med viharjimi „Živio!“-klici sledečo udanostno brzojavko sv. Očetu: „Slovenci in Hrvati, zbrani na katoliškem shodu v Ljubljani, nad 20.000 moč in mladeničev, da proslave jubilejni spomin slavne zmage Konstantina Velikega nad poganstvom ter se navduše za enake boje zoper nove sovražnike Cerkve in krščanstva, izražajo Vaši Svetosti čustva verne udanosti in ljubezni, proseč Boga, da ohrani še dolgo svoji Cerkvi Pija X., nepremagljivega vodnika v bojih zoper zmote naše dobe.“

Našem ucesarju.

Nepozabni trenutek v svoji svečanosti je bil, ko je dr. Gruđen predlagal udanostno izjavo Nj. Vel. cesarju: „Njegovemu c. in kr. Apostolskemu Veličanstvu Isl. 20.000 Slovencev in Hrvatov, zvestih podložnikov Vašega Veličanstva, zbranih na katoliškem shodu v Ljubljani, da proslavi spomin prvega krščanskega vladarja Konstantina, obnavlja v tem slovesnem trenutku svojemu apostolskemu vladarju prisego neomajne zvestobe in udanosti, proseč z nebes za njegovo osebo vso srečo in blagoslov.“

„Živio!“-klici so spremljali skoro besedo za besedo, vihar aplavza in radostnega vsklikanja je pretresal trg in odmeval daleč po vsem mestu, vse godbe so zaigrale cesarsko pesem, z grada pa so začeli pokati topovi!

Ta prizor se je ponovil, ko se je predlagala brzojavka

prestonasledniku.

Njegovi c. in kr. Visokosti, nadvojvodu Frano Ferdinandu: „20.000 katoličanov slovensko-hrvatskega naroda, ki ga je postavila božja previdnost na južni branik habsburške države, poklanja Vaši cesarski in kraljevi visokosti čustva neomejenega spoštovanja in udanosti.“

Neizbrisno se bo vsakemu udeležencu ta dogodek v svoji mogočnosti vtisnil za celo življenje. Množica je po teh udanostnih izjavah, prikipele iz dna src, zapela Marijine pesmi.

Počasi se je navdušenje pleglo in sprevoz se je začel pomikati po drugih ulicah proti domobranski vojašnici, kjer se je imelo vršiti slavnostno zborovanje.

Slavnostno zborovanje.

Ko se je slavnostni sprevoz vrnil na dvorišče domobranske vojašnice, je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, dr. Gruđen, 4. kat. shod. Pozdravne besede so bile nekako sledeče:

Mili slovenski bratje! Hvala Vam vsem, ki ste prihiteli v belo Ljubljano. Pozdravljeni vsi naši bratje, ki ste prihiteli iz trojedine Hrvaške, Dalmacije, Bosne, od daleč tam preko Sotle in Kolpe, da sklenemo na katoliškem shodu skupnost vseh katoliških Slovencev in Hrvatov, ki živimo pod habsburškim žezlom. Pozdravljeni brati Poljaki, bratje Čehi, vsi tisoči združenih kat. Slovanov. 4. kat. shod slavimo. Naj bi bil ta katoliški shod nov svetilnik boljše bodočnosti ne samo na Slovenskem, ampak tudi v Dalmaciji, Bosni in Hrvaški. Na današnjem hrvaško-slovenskem katoliškem shodu zborujemo v dveh znamenjih. Prvo znamenje je sveti križ, drugo pa preblazena Devica Marija. Ti znamenji ste znamenji naših bodočih zmag. (Živijo!)

Za predsednika 4. katoliškega shoda je bil nato izvoljen naš štajerski državni in deželni poslanec dr. Jankovič, za podpredsednika pa Hrvat dr. Deželič.

Predsednik dr. Jankovič pozdravi zborovalec s staroslovenskim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ In ves zbor, tisočera in tisočera množica slovenskega ljudstva, je odgovorila: „Na veke: Amen!“ Predsednik nadaljuje: Pozdravljam vas kot zastopnik štajerskih Slovencev, to je imenom naroda, ki je dozdaj stal vedno zvest na katoliški strani. (Klici: Živijo Štajerci!) Močne in ogromne so naše organizacije. Vsi smo danes ene misli, misli ljubezni in navdušenja za sveto našo stvar. Pozdravljam danes tukaj navzoče odlične goste, pred vsem nadškofa-koadjutorja dr. Ante Bauerja in vse druge cerkvene kneze, dež. predsednika Swarza, grofa Chorinskyja, kneza Sapieho, kneza Ernesta in Hugon Windischgrätzja, grofa Paara in vse druge odlične osebe, ki so nas počastile. Posebno pa pozdravljam naše brate Poljake, (Živio Poljaki!) zastopnike češkega naroda, (Na zdar! Slava-klici.) ki posebno na Moravskem zadnji čas tako krasno napredujejo. Pozdravljam naše brate Hrvate, (Urnebesni Živio-klici.) ki so došli v izredno ogromnem številu. Hrvati, ki ste narod naše vere, naše duše, narod naše krvi in našega srca, narod, ki se hoče z nami Slovenci skupno boriti, bodite nam pristržno pozdravljeni! (Živio hrvatsko-slovenska vzajemnost! Živijo!) Želim, da bi duh današnjega shoda, duh naših organizacij ponesli med svoje brate in sestre.

Radi pozne ure sta slavnostna govora dr. Brejca in dr. Šimraka odpadla. Preložena sta bila na ponedeljek. Vršili pa so se pozdravi raznih odličnih zastopnikov, ki so bili sprejeti in mnogokrat prekinjeni z urnebesnim navdušenjem.

Najprvo je dobil besedo zagrebški nadškof-koadjutor dr. Bauer, ki je v lepi hrvaščini pozdravil „dragi bratski slovenski narod“ v imenu hrvatskega episkopata. Želi, da bi bili plodovi shoda trajni in da bi se jamstvo hrvatsko-slovenske vzajemnosti obistinito: Spasitelj Jezus Kristus naj bo vzor vsakemu Slovincu in Hrvatcu. Današnji shod je res prvi hrvatsko-slovenski shod. Vabim za drugo ali naslednje leto vse Slovence, pa tudi Čeha in Poljake, na katoliški shod v Zagreb.

Deželni predsednik baron Schwarz pozdravlja shod imenom vlade. Želi celi prireditvi božjega blagoslova.

Viharno pozdravljen nastopi nato deželni glavar dr. Ivan Susterski, ki pozdravlja imenom dežele Kranjske in posebno priporoča zvestobo slovensko-hrvaškega naroda do Boga, Brezmadežne in pa do cesarja, ki naj bo trdnja in neomahljiva. Srečen je, kdor je danes tukaj. Se pozni rodovi bodo govorili o pomenu hrvatsko-slovenskega katoliškega shoda. Mi pa hočemo z moško zavednostjo in doslednostjo zastopati naše versko prepričanje v vsej javnosti. Kličem vam imenom kranjskega ljudstva: Hvaljen bodi Jezus Kristus! — In cel zbor je odgovoril slovesno: Na veke! Amen!

Imenom Poljakov se oglasi k besedi knez Sapieha. Prinaša pozdrave bratov Poljakov, ki so se iz Galicije, Rusko-Poljske in Poznanjskega v častnem številu udeležili katoliškega shoda. Zaklical je koncem svojega poljudnega govora: Živela hrvatsko-slovensko-poljska katoliška misel! — Klici: Živeli Poljaki! so doneli kot vihar po obširnem zborovalnem prostoru.

Imenom bratov Čehov je govoril državni poslanec Navratil. Rekel je: Pozdravljeni bratje Slovenci. Prinašam najpristržnejše pozdrave z dežele Morave, kjer sta delovala naša brata Ciril in Metod, s prekrasnega Velehrada. Želim, da bi se drugo leto Slovenci in Hrvati udeležili našega shoda na Velehradu, da se poglobi in utrdi hrvatsko-slovensko-češka vzajemnost! (Klici: Pridemo!) Govornik je končal: Imenom naše lepe Morave naj vam velja najpristržnejši slovanski pozdrav! (Klici: Na zdar! Živijo!)

Ljubljanski škof dr. Jeglič prinaša pozdrave od sv. očeta iz Rima in prečita ljubeznivo pismo, ki mu ga je poslal kardinal Merry de Val po naročilu sv. očeta v pozdrav katoliškemu shodu. Podelil je tisočeri množici tudi papežev blagoslov.

Predsednik dr. Jankovič je nato zaključil slavnostno zborovanje in pozval udeležence, naj o-genj, ki so se ga danes navzeli, ponesejo na svoje domove in ga širijo po vsej slovenski domovini!

Telovadba.

Popoldne proti četrti uri je vrela cela Ljubljana proti domobranski vojašnici, kjer se je imela vršiti telovadba Orlov. Predno se je začela telovadba, se je zbrala na obsežnem, zelo pripravnem in krasno prirejenem dvorišču domobranske vojašnice ogromna množica ljudstva — do 15.000. Bila je zelo pestra, nepozabna slika, ki se je nudila očem. Krog velikanskega telovadišča glava pri glavi, na eni strani mogočen oder za gledalce, na drugi pa za godbo in dostojanstvenike, a vse polno, prenapolnjeno. Črna sukna, narodna noša, orlovska uniforma, druga poleg druge, ustvarjajoč krasno skupino, vse to je bilo tako divno in veličastno, da je človek kar gledal. In potem so prikoralili Orli. Četverostop se je vrstil za četverostopom in ko so se razstopili, je bil telovadni prostor poln. Občinstvo je bilo zadivljeno od krasnega pogleda na 1200 mladih, čvrstih fantov in je vedno znova zagrmelo po obsežnem prostoru navdušeno ploskanje in sklikanje. In proste vaje so proizvajali telovadci prav dobro in se moramo samo čuditi, da so se v primedroma kratkem času takoj izurili. Ravno tako je bil izredno fin in eksakten nastop moravskih Orlov in za tem nastop moravskih Orlov, ki so proizvajali prav težke proste vaje. Da občinstvo ni štedilo z aplavzom, je u-mevno. Izbrana četa slovenskih Orlov je na to proizvajala zelo lepe, a težke proste vaje. Pokazali so telovadci veliko spretnosti in izurjenosti in jih je občinstvo za to burno pozdravljalo. Ravno tako so vzbujali viharje odobravanja moravski Orli, ki so nastopili enkrat s kijeem, drugičkrat s palicami. Pristržno veselje je izzval nastop mladih slovenskih deklic Orlic in mladega orlovskega naraščaja. Za tem se je vršila telovadba na orodju. Zastopana so bila vsa telovadna orodja in so se pokazali naši fantje pri vseh za res prave mojstre. Najtežje vaje so proizvajali z največjo lahkoto in dovršenostjo. Vedno je zopet in zopet zagrmel vihar vsklikov in odobravanja, znamenje, da je kaferi izmed telovadcev zopet pokazal kakšno drzno in vratolomno vajo. Že je bila ura sedem proč, ko so nehali naši neutrudljivi fantje s telovadbo.

Hvala Vam, fantje, za krasen užitek!

Na zdar!

Odseki, predavanja in druge prireditve.

Po sijajnih zunanjih prireditvah so se vršila zborovanja raznih odsekov in stvarna predavanja. V nedeljo ob 7. uri zvečer je bil v Rokodelskem Domu shod rokodelskih društev. V hotelu Union pa je bil družabni večer na čast doslim gostom, ki je bil podoben velikanski ljudski veselici.

V ponedeljek zjutraj je imel goriški nadškof dr. Fr. Sedej v stolnici prelep govor o „verskem življenju“. Nato je sledila sv. maša. Od 9. ure do večera pa so se vršila zborovanja v raznih odsekih. Odsek za versko življenje je zboroval v veliki dvorani Ljudskega doma. Izmed Štajercev so predavali tem odseku: dr. Anton Ogrizek o „skrbni za priseljence iz dežele v mesta“; dr. Fr. Lukman o „sv. Evharistiji in Marijinih družbah“; o. Kasijan Zemljak pa o „tretjem redu sv. Frančiška“.

Odsek za krščansko izobrazbo, združen z občinim zborom S. K. S. Z., je zboroval v veliki dvorani Uniona v ponedeljek. Iz Štajerskega sta govorila: dr. Josip Hohnjec o „Izobraževalnem društvenem življenju“ in dr. Anton Korošec o političnem časopisju. — Poleg teh dveh sta zborovala v ponedeljek Odsek za verske organizacije v Katoliški tiskarni in Socialnogospodarski odsek. Oba odseka sta bila namenjena za Hrvate. Nadalje so se vršila sledeča zborovanja: v dvorani društva „Ljubljana“ zborovanje slovenskih in hrvaških učiteljskih pripravnikov; v Ljudskem Domu občini zbor Slov. Dijaške Zveze; v Alojzijevešči zborovanje moških Marijinih družb. Ob 5. uri pa je bilo v veliki dvorani Uniona prvo slavnostno zborovanje. Na njem so govorili: voditelj koroških Slovencev, dr. Brejca, o predmetu: „V tem znamenju boš zmagal“, mlad Dalmatinec dr. Šimrak, ki je proslavljal delo Slovencev, in naš dr. Hohnjec o „katoliškem izobraževalnem delu“. Govornik je v svojem govoru dokazal, da je edino katoliška izobrazba prava izobrazba. Na podlagi rekov iz sv. pisma, izrekov cerkvenih očetov in drugih učenjakov je g. govornik razpravljal, da le kat. cerkev nudi pravo izobrazbo. Povdarjal je, da naj bo naše izobraževalno delo v prvi vrsti katoliško, za vse stanove in sloje, za mlado in staro, za ženske in posebno za matere, posvečeno pa naj bo v prvi vrsti naši dragi mladini. Govornik je pozval udeležence na delo za pravo krščansko izobrazbo slovenskega naroda. V zaupanju na božjo pomoč gremo veselo na nadaljno delo v prid našega ljudstva.

Prireditve v torek so se vršile po sledečem redu: Ob 7. uri v stolnici cerkven govor tržaškega škofa dr. Karlina: „Karitativno delo“ (Delo krščanske ljubezni in usmiljenja). Po sv. maši so se zopet vrstila zborovanja. Od 9. do 11. ure so zborovali dijaki v Ljudskem domu. V Rokodelskem domu je zboroval od 9. do 4. ure popoldne odsek za krščansko ljubezen in usmiljenost. V

tem odseku je govorila učiteljica Antonija Štupca o „varstvu za delavke“ in „skrbni za posle in o kolodvorskih misijonih“. V socialno-ustavnem odseku v ljudskem domu je govoril nadrevizor Puseňjak o „zadružništvu“. Tudi Hrvatje so imeli tam zopet svoja posebna zborovanja.

V veliki dvorani Uniona so zborovali katoliški pedagogi (profesorji, učitelji in kateheti). Najprvo se je vršil občni zbor učiteljske Sloveške Zveze, nato pa se je začel učiteljski kongres, na katerem so o potrebi katoliške vzgoje in pouka na podlagi katoliške vere govorili odlični slovenski, hrvaški in češki učitelji in učiteljice. To zborovanje je posebne važnosti, ker so slovite učiteljske moči javno in slovesno izrekle, da je sreča našega naroda le v šoli, kjer se vzgaja deca na podlagi krščanske vere. In mnogi liberalni učitelji trde, da je to nazadnjaško. Tem gospodom ne bi škodovalo, če bi bili navzoči pri tem pomembnem zborovanju.

Ob 5. uri popoldne se je v veliki dvorani Uniona vršilo drugo slavnostno zborovanje. Na tem zborovanju so govorili: Hrvat dr. Markulin, sodnik dr. Matija Lavrenčič, dr. Josip Srebrnič iz Gorice o „katoliškem tisku“; profesor Ferdo Rožič o „kulturnem jedinstvu Slovencev in Hrvatov“ in dr. E. Lampe o „avtonomnih (samoupravnih) zastopih in katoliški misli“.

Pri vstopu so bili škofje zopet viharo pozdravljeni. Predsednik dr. Breclj je pozdravil novodošlega knezoškofa dr. Napotnika, kar je izzvalo navdušenje. — Shod je pozdravil kitajski misijonar o. Veseljko Kovač.

V sredo so bile ob 7. uri v stolnici slovesne molitve za umrle člane prejšnjih katoliških shodov. Nato se je vršilo ob 9. uri tretje slavnostno zborovanje Unionovi dvorani. Govorili so: dr. J. Mantuano „veri in umetnosti“; Ivan vitez Malušija (Hrvat) o „ljubezni do domače zemlje“. — Sklepni govor je imel ljubljanski knezoškof dr. Ant. Jeglič.

Omenimo še dodatno, da je predsednik dr. Jančič 24. t. m. po otvoritvi zborovanja prečital cesarjev in prestolonaslednikov brzojavni pozdrav, potem ozdrav nadškofa brnskega, dr. Bauerja, in nadškofa sarajevskega, dr. Stadlerja. Velikansko pozornost je vzbudilo besedilo prestolonaslednikovega brzojava, ki se končuje s temi-le besedami: „na hrvaško-srbov sli narod“.

„Zadobite si v teh dneh mnogo tolažbe in moči, da boste kot zvesti sinovi cerkve in demovine zamegli izvršiti svojo visoko nalogo!“

Te besede so izzvale nepopisno navdušenje, ki je v več minutah trajajočih vsklikih in s šumnim ploskanjem našlo svojega izraza. Vsakdo je razumel te napol proroške besede, ki so prišle iz srca, jugoslovanem naklonjenega.

Škofje in drugi odlični gostje.

Katoliškega shoda so se udeleževali sledeči škofje in cerkveni dostojanstveniki: Nadškof dr. Bauer iz Zagreba, nadškof gorški, dr. Sedej, knezoškof dr. Mih. Napotnik iz Maribora, dr. Jeglič iz Ljubljane, Garič iz Banjaluke, Gijvoje iz Splita, dr. Kaltner iz Celovca, dr. Karlin iz Trsta, dr. Krapac iz Djakova, dr. Mahnič iz Krka, dr. Marčelič iz Dubrovnika, Fra Misič iz Mostara, dr. Šarič iz Sarajeva, generalni vikar Baron iz Zagreba, prelat Katzinski iz Varšave, mnogo kanonikov in v obče visokih cerkvenih dostojanstvenikov iz vseh jugoslovanskih dežel. — Navzoč je bil celo en misijonar iz Kitajske.

Od plemstva: Knez Hugo Windischgrätz in so-proga, poljski knez Ladislav Sapieha, princesa Aleksandrina Windischgrätz, grofica Olga Mocenigo, vitez Gutmanstal.

Od vojaške garnizije: Divizionar fml. Kusmanek, polkovnika Weber in Marjanovič, postajni komandant major Putti, vojaški kurat Maračič in drugi.

Nadalje so bili navzoči skoro vsi slovenski in hrvaški deželni in državni poslanci. Iz Štajerskega: Dr. Korošec, dr. Jankovič, dr. Verstovšek, dr. Benkovič, Pišek, Brenčič in Ozmeč.

Naše poročilo o končnih prireditvah bomo se izpopolnili. Ko urejamo prvo in drugo stran lista, se v Ljubljani še vršijo zborovanja. Kar danes manjka, bo našel bralec v prihodnjem listu.

Prvi katoliški shod se je vršil l. 1892. Bil je sicer tudi sijajen, a poznalo se mu je, da so bile tedaj naše organizacije še v povojih. Oba shoda, ki sta mu sledila, pa sta pokazala vstrajen napredek katoliške misli med našim narodom. Pri prejšnjih shodih se ni bilo Orlov, te najlepše naše organizacije, danes šteje orlovska armada na tisoče. Liberalizem je prejšnja leta mogočno dvigal svojo zmajavo glavo, ne samo po beli Ljubljani, ampak tudi po vseh slovenskih pokrajinah. Danes leži slovenski liberalizem strti in pomandran na tleh. Katoliški shodi so bili, ki so zasnovali načrte, nova pota za prepore slovenskega naroda v krščanskem duhu.

Gotovo smemo pričakovati, da bodo naše tisočere množice, ki so bile te dni v beli naši Ljubljani, ponesle zmagovalno misel naših organizacij, ne samo po vsej Sloveniji, ampak tudi po vseh krajih, kjer biva Jugoslavi. Pobratinstvo katoliških Hrvatov in Slovencev je slavilo novo zvezo. 4. katoliški shod naj bo na našem jugu mejnik boljše bodočnosti hrva-

sko-slovenskega naroda. Liberalci pa so gotovo spoznali, da za-nje na naši zemlji ni prostora.

Politični ogled.

— Cesar. Ruska vlada je dala v bližini Lipskega postaviti cerkev v spomin na krvavo bitko, ki se je bila l. 1813 pri Lipskem z Napoleonom. Dne 18. oktobra se bo ta cerkev otvorila, ob enem pa tudi spomenik na ono krvavo bitko. Našega cesarja bo baje pri tej slavnosti zastopal prestolonaslednik Fran Ferdinand. — Cesar se bo vrnil, kakor poročajo listi, šele v sredini meseca septembra iz Išla na Dunaj. Cesarjevo zdravstveno stanje je izborna.

— Odpustitev rezervistov. Poveljnik 16. vojnega zbora in poveljujoči general v Dubrovniku, podmaršal Blaž Semua, je izdal sledeče zborna povelje: S premetitvijo rezervistov v neaktivno službeno razmerje, se konča dolga doba izredne vojaške službe v mirnem času, ki je zahtevala od vseh pripadnikov mojega zbornega območja velike vstrajnosti, delavnosti in zadovoljnosti z malim. Z veseljem ugotavljam, da so naše stare vojaške čednosti: čut dolžnosti, ubogljivost, zvestoba in udanost napram predstojnikom, tovariški čut in veselje do službe, celo ob žrtvah osebnih koristi, v naši armadi globoko vkoreninjene. Vsi poveljniki, častniki in moštvo morajo s ponosom gledati na ta čas. Vsem hvalo in priznanje. Onim, ki se poslavljajo od aktivne službe, pa poleg tega še prisrčne pozdrave in najboljša voščila za njihovo nadaljno življenjsko pot.

— Deželni zbori. Listi poročajo, da se je ministrski svet bavil pred kratkim z vprašanjem sklicanja deželnih zborov. Vlada namerava sklicati delazmožne deželne zbore sredi meseca septembra. Jesensko zasedanje deželnih zborov bo trajalo k večjemu 1 mesec, ker se namerava v drugi polovici meseca oktobra sklicati državni zbor. Ena prvih nalog državnega zbora bo v jesenskem zasedanju, da se izvršijo volitve v delegacije, ki bodo takrat meseca novembra pričele svoja posvetovanja na Dunaju.

— Italijani v Trstu. Cesarski namestnik v Trstu, princ Hohenlohe, je izdal odredbo, po kateri se morajo pri mestnem uradu v Trstu odpustiti vsi uradniki in nastavniki, ki so doma iz Italije. Odslej pa se sploh rojakov iz Italije ne sme več nastavljati. Vlada je s to odredbo pripoznala, da tuji državljani ne spadajo v upravo v naši državi. Italijani iz kraljestva so naši državljani le v škodo. V Trstu in okolici so pripravljali tla za — Italijo. Le škoda, da naša vlada vedno prepozno spozna nevarnost, ki preti naši državi od privandranih Italijanov in Nemcev. Seveda so Italijani v Trstu in v kraljestvu hudo razburjeni radi odloka namestništva. Naj le ostanejo v deželi polente!

— Razmere na Češkem so se z uvedbo komisarijata še poostrele. Nezadovoljni so Čehi, nezadovoljni nestrpni Nemci. Ker imajo v upravni komisiji, kakor je glede na dejanske razmere edino pravilno, Čehi večino, pretijo Nemci, da bodo njih državni poslanci stopili proti vladi v opozicijo. Vlada pričakuje na Češkem resne nemire, radi tega bo iz sosednjih dežel poslala na Češko orožništvo in vojaštvo.

— Čednega ministrskega predsednika imajo Madžari. V spominu je še nečedna zadeva glede znanih milijonov državnega denarja, katere je pod pokroviteljstvom grofa Tise porabil znani Lukač v strankarske namene. Prejšnji teden pa se je grof Tisa dvojeval radi nekega prepira z grofom Palavičijem. Oba grofa sta se s sabljami opraskala, nato pa se zopet pobotala.

— Komisar Skrlec. Stanje kraljevega komisarja je še vedno jako resno. Rana, ki se je začela gnajiti, se še ni izčistila in ni izključeno, da bodo morali ranjencu odrezati roko. — Napadalec Dojčić je izvršil svoj zločin, kakor vse kaže, brez vsake zveze s hrvaškimi delavskimi organizacijami v Ameriki. Najbrže so uplivala nanj anarhistične ideje in se je zgledeval zlasti nad Jukičem. Razprava proti Dojčiću se bo vršila najbrže že prihodnji mesec. — Skrlec je rekel o napadu: Dojčić in jaz sva prišla na Hrvaško z isto nalogo, namreč da odpraviva komisarijat.

— Katoliški shod na Nemškem. Nemški katoličani so imeli zadnje dni krasen shod v mestu Metz. — Razpravljala so se razna važna vprašanja in tudi zakon o redovnikih. P. Galen je govoril ostro o tej točki in povdarjal, da so redovniki prijatelji in svetovalci ljudstva, zato bi se jim tudi v Nemčiji moralo dovoliti lažje naseljevanje, posebno jezuitom.

— Na Balkanu. Sedaj, ko je potihnilo na Balkanu grmenje topov in je sklenjen v Bukareštu mir, stopa vedno bolj v ospredje vprašanje, čegav bo Odrin, čegava bo Tracija. Vedno bolj se zdi, da je Odrin s Tracijo vred za Bolgare izgubljen. Nobena velesila, tudi ne Rusija, se noče resno oprijeti odrinskega vprašanja, kar pač javno pove, da je Odrin s Tracijo vred za Bolgare skoro gotovo izgubljen, ker ga nočejo Turki z lepa zapustiti. Ubogi Bolgariji, ki je do prinesla v vojski zoper Turke največ žrtev, ne bo preostajalo nič drugega, kakor da se spusti v pogajanja s Turki, da si še vsaj nekaj reši, kajti turške čete so že prekoračile reko Marico ter zasedle na jugu tudi pomorski mesti Gumuldžo in Dedeağac ter skoro celo obrežje Egejskega morja, katere so prisodile velesile v Londonu k Bolgariji. Bolgarija kliče sicer velesile na pomoč zoper prodiranje oholega Turka, toda vsi njeni klici so zastoj, nobena velesila se ne zgane.

Vsled tega prihajajo z Balkana že vesti, da bo morala Bolgarija vgrizniti v kislno jabolko ter prepustiti Odrin Turčiji. Tozadevna pogajanja, ki so pa za sedaj še tajna, se med Turčijo in bivšim bolgarskim poslanikom v Carigradu, Račevićem, že vrše. — Srbske čete se te dni zmagovalno vračajo v domača sela. Sprejem armade je povsod sijajen. Ljudstvo pogošča na kolodvorih in v mestih vrnivše se bojevnike. — Bolgarija in Srbija sta si zamenjali vojne vjetnike. — Srbija je prepustila Črnogorcem mesta Djakovico, Plevlje in Ipek z vsem tamošnjim okrožjem. To se smatra kot darilo Srbov za vojno pomoč Črnogorcev v vojski proti Bolgarom.

— Preobrat na Francoskem? Ako smemo verjeti poročilom raznih listov, se hočejo Francozi, to je vlada, zopet pobotati s katoliško cerkvijo. Iz Pariza prihajajo namreč glasovi, da mnogi, celo liberalni politiki, želijo, da bi se zopet stopilo v zvezo s sv. Očetom in bi se katoliški cerkvi vsaj deloma vrnila pravice, ki so se ji krivičnim potom odvzele. Ta preobrat bi bil za Francijo sreča. Če bo le res?

— Kitajski nemiri. Boji med vladnimi (Juanšikajevimi) četami in vstaši se še vedno nadaljujejo. Vladne čete prodirajo zmagovalno s severa proti južnemu delu Kitajske, kjer je glavna moč ustašev. Mesto Nanking, kjer se je zbiral ustaški generalni štab, so vladne čete dne 25. t. m. po krvavi boju zavzele. Vstaši beže dalje proti jugu in požigajo mesta, trge in vasi.

Strašna nesreča v Pulju.

Pri preizkušavanju nekega topa se je v četrtek, dne 20. t. m., ob 9. uri dopoldne, vsled prezgodnjega vnetja smodnika zgodila v Pulju velika nesreča, pri kateri so bili 3 vojak ubiti, 3 težko ranjeni. Vrh tega sta bili poveljniku vojnega pristanišča, podadmiralu grofu Karolu Lanjusu pl. Wellenburgu obe nogi pod kolenom popolnoma zdrobljeni.

Prvi strel je bil izstreljen brez vsake neizgode in je bil pravilno nabit. Nato bi bili morali izstreliti drugi strel, nabasali so top zopet pravilno. Tedaj pa se je dogodila grozna razstrelba (eksplozija). Pok je bil mnogo strašnejši nego pri navadnem strelu. Zaklopni del, ki tehtal 1000 kg, se je razletev na kosce. Takoj po eksploziji se je videl na strelišču žalosten prizor. Trije mornarji so ležali mrtvi na tleh, raznesarjeni, zmečkani in raztrgani, da jih ni bilo poznati. Enemu sta bili glava in leva roka popolnoma zmečkani. Neki drugi mornar je bil tudi na najgrozovitejši način razmesarjen. Kosi njegovega trupla so bili vsled hude eksplozije pritisnjeni proti lafeti in proti topu. Drugi kosi so odleteli daleč okrog. Povsem strelišču so ležali kosi človeških trupel daleč tja do neke barake, ki se nahaja na strelišču in ki jo rabijo kot delavnico. Pri tej baraki je ravno stal podadmiral grof Lanjus, naslonjen na vogal barake, nogi na stol, ko se je dogodila eksplozija. Zadet je bil od več kosov eksplodiranega zaklopnege dela z veliko močjo na nogah, čeprav je bil skoraj 150 m oddaljen od topa. Kosi zaklopnege dela so odleteli zelo daleč. Glavni vijak je odletel najmanj 300—400 m daleč.

Podadmirala grofa Lanjusa, ki je ležal v veliki luži krvi, so vzdignili nezvestnega ter ga položili na nosilnico, ki so jo potem kolikor mogoče previdno dali na avtomobil, ki se je z največjo hitrostjo odpeljal proti mornariški bolnici. Nogi sta bili na najgrozovitejši način zdrobljeni, obenem pa je izgubil mnogo krvi.

Trupla treh na tako žalosten način usmrčenih mornarjev so dopoldne ob 11. uri prepeljali v mrtvašnico mornariške bolnice. Bili so to pravzaprav le kosi teh ubogih mornarjev. Te 3 žrtve so mornariški topničar Stefan Sture iz Spljeta, Tomo Čivko, tudi iz Spljeta, in pa mornar Edvard Skornjak s Hrvaškega, ki je šel pred par dnevi prišel k vojakom.

Težko ranjeni so: Mihael Gregorič iz Trsta, artilerist Fortunat Dimarčič in inženir Skodove tovarne, Siel.

O vzroku te velike nesreče krožijo po Pulju različne govorice. Po eni naj bi bilo vzrok to, da ni bil topov zaklop (Verschluss) dobro zaprt, po drugi pa, da se je teža smodnika za naboj mnogo pomnožila, da bi se tako dosegel večji učinek na oklopih, na katere se je streljalo. Nobeno teh mnenj se pa sedaj ne da kontrolirati, vendar pa bi bilo zadnje jako verjetno, kajti v istini so se vršili poizkusi.

Admiral Lanjus je dne 22. avgusta umrl; odrezali so mu nad kolenom obe nogi. Ko so mu žagali kosti, je bil baje pri zavesti. Kri mu je skoro popolnoma iztekla. Ko sta prišli admiralova žena in hči k mrtvemu možu, oziroma očetu, se je nudit pretresljiv prizor. Mati in hči sta objemali mrtveca in potoki solz so lili po njunih licih. Le s težavo so ju ločili od mrtvaškega odra.

V soboto si je nek časnikar ogledoval pri strašni nesreči ubite mrtvece v mrtvašnici mornariške bolnišnice. Pogled na ta mlada bitja, katere so v izpolnjevanju svojih službenih dolžnosti na tako žalosten način izgubila življenje, je bil pretresljiv. Žalosten je bil pogled na v sredi ležeče truplo. Namesto glave so bili na blazino položeni le v belo ovijajo zaviti posamezni deli glave, katere so našli na strelišču. Drugi kosi trupla so bili pokriti z uniformo. Obema drugima na vsaki strani so se videle velike rane na glavi. Pogreb, ki se je vršil v soboto popoldne ob 5. uri, je bil veličasten. Ob 4. uri popoldne je čakalo na celem potu, po katerem se je imel pomikati sprevid,